

Terminologie en vertaaltechnologie (A703601)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 3.0   **Studietijd 90 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 1)	Nederlands	Gent	hoorcollege	
			werkcollege	0.0u
			zelfstandig werk	

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Daems, Joke	LW22	Verantwoordelijk lesgever
De Grootte, Carine	LW22	Medelesgever
Lefever, Els	LW22	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting toegepaste taalkunde)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Duits)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Duits, Italiaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Duits, Russisch)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Duits, Spaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Duits, Turks)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels, Duits)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels, Frans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels, Italiaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels, Russisch)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels, Spaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Engels, Turks)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Frans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Frans, Duits)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Frans, Italiaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Frans, Russisch)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Frans, Spaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Frans, Turks)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen(afstudeerrichting Nederlands, Italiaans)	3	A

Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen (afstudeerrichting Nederlands, Russisch)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen (afstudeerrichting Nederlands, Spaans)	3	A
Master of Arts in het vertalen: combinatie van ten minste twee talen (afstudeerrichting Nederlands, Turks)	3	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Terminologie, Vertaaltechnologie, Terminologiebeheer, Computerondersteund vertalen (CAT), Vertaalgeheugen, Termenbank, Automatisch vertalen

Situering

Voortbouwend op kennis uit het voortraject, wil dit opleidingsonderdeel de studenten inzicht geven in terminologische en technologische ondersteuning waar professionele vertalers gebruik van maken. Studenten maken kennis met de theoretische principes van terminologie en terminologiebeheer en gaan zelf aan de slag met een aantal courante vertaalprogramma's. Het opleidingsonderdeel dient enerzijds als praktische ondersteuning van de vertaallessen; anderzijds heeft het ook tot doel de kritische reflectie over de verschillende hulpmiddelen aan te wakkeren.

Inhoud

Tijdens de eerste lessen bekijken we het brede plaatje: welke vormen van vertaaltechnologie bestaan er, waarom zijn deze belangrijk, welke factoren bepalen de strategie die je als vertaler zal gebruiken?

Daarna gaan we dieper in op twee aspecten: terminologie en vertaaltechnologie.

In de lessen terminologie worden de volgende onderwerpen uit de terminologieleer verder uitgewerkt:

- grondbeginselen van de terminologie (begrip, begrippenstelsel, begripsomschrijving, term, term toekennen aan een begrip)
- neologie
- vaktaal
- normalisatie

Er is veel aandacht voor het praktische aspect met o.a.:

- gebruik terminografisch fiche GenTerm
- toepassing termextractie
- terminologiebeheer (o.a. inoefenen van SDL MultiTerm)
- terminografische producten.

In de lessen vertaaltechnologie gaan de studenten zelf aan de slag met courante vertaaltools en reflecteren ze over het gebruik ervan. Het grootste deel van de tijd zal er met Trados gewerkt worden (huidige marktleider), maar daarnaast wordt er ter vergelijking ook met andere tools gewerkt (bijvoorbeeld Matecat, memoQ, Lilt).

Thema's die hierbij onder andere aan bod komen zijn:

- Bronbestanden voorbereiden om te kunnen werken met technologie (preprocessing)
- Verschillende soorten bronbestanden vertalen
- Werken met en onderhouden van vertaalgeheugens (translation memories)
- Termenlijsten integreren
- Werken met automatische vertaalsystemen
- Bestandsuitwisseling
- Inzicht in de volledige workflow: project management (bv. projectstatistieken berekenen, overlap met vertaalgeheugen), kwaliteitscontrole uitvoeren (bv. spelling- en grammaticacontrole, tagverificatie)

Begincompetenties

De algemene competentie die kan worden verwacht van een academische bachelor, bij voorkeur in een aan de opleiding verwante discipline. Dit opleidingsonderdeel bouwt verder op bepaalde eindcompetenties van het vak Inleiding tot de Vertaaltechnologie.

Eindcompetenties

- 1 Reflecteren over het belang van vakspecifieke terminologie.

- 2 In staat zijn om manueel en automatisch termenlijsten aan te leggen.
- 3 Vertaaltechnologische hulpmiddelen kritisch evalueren.
- 4 In functie van het type brontekst een gemotiveerde keuze maken over de te gebruiken technologie.
- 5 Bij het vertalen de juiste hulpmiddelen op een zinvolle manier gebruiken.
- 6 In staat zijn om zelfstandig met nieuwe vertaaltools te leren werken.
- 7 Inzicht hebben in de mogelijkheden en beperkingen van automatische vertaalsystemen.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Hoorcolleges voor de informatieoverdracht, werkcolleges voor het inoefenen van softwarepakketten, zelfstandig werk voor het maken van tussentijdse oefeningen en twee werkstukken.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Presentaties lesgevers uit de lessen
 Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
 Optioneel: nee
 Taal : Nederlands
 Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Software

Naam: Software voor terminologiebeheer en vertaaltools, bv. Trados Studio, Multiterm, SketchEngine, memoQ, Lilt
 Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
 Optioneel: nee
 Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief
 Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig

Referenties

Zie de verwijzingen in de lessen of op Ufora. Een partiële selectie:
 Buyschaert, J. & B. Defrancq, "Terminologie op het web: 'Google unearth(ed)'" in G. Rawoens, red., *Taal aan den lijve. Het gebruik van corpora in taalkundig onderzoek en taalonderwijs*. Gent, Academia Press, 2008, pp. 49-68. ISBN 978 90 382 1362 0
 Rigouts Terryn, A., Drouin, P., Hoste, V., & Lefever, E. (2019). Analysing the impact of supervised machine learning on automatic term extraction: HAMLET vs TermoStat. In G. Angelova, R. Mitkov, I. Nikolova, & I. Temnikova (Eds.), *Proceedings of Recent Advances in Natural Language Processing (RANLP 2019): natural language processing in a deep learning world* (pp. 1013-1022). Varna, Bulgaria.
 Rothwell, A., Moorkens, J., Fernández-Parra, M., Drugan, J., & Austermeuhl, F. (2023). *Translation Tools and Technologies*. Taylor & Francis.
 Temmerman, R. (2000). "Towards New Ways of Terminology Description. The sociocognitive approach". Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
 Wright, S. E. & G. Budin, *Handbook of terminology management (Volume 1)*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 1997.
 Vandepitte, Sonia & Els Lefever. 2018. Translation as a multilingual activity in the digital era. *Revue Française de Linguistique Appliquée*, 23 (2), 59-71.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Interactieve ondersteuning via Discussieforum op Ufora. Mogelijkheid om per e-mail vragen te stellen of een afspraak te maken.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- Werkstuk Terminologie 45%
- Werkstuk Vertaaltechnologie 45%: een groter vertaalproject met een CAT-tool waarbij verschillende competenties uit de lessen aan bod komen.
- Participatie 10%: er wordt verwacht dat studenten actief aan de oefeningen deelnemen die tijdens de lessen aangeboden worden en dat ze de resultaten indienen op Ufora.

Studenten met een tweede zittijd moeten beide werkstukken indienen. Alleen wie al in de eerste zittijd een voldoende haalde voor een werkstuk hoeft het betrokken werkstuk niet over te doen en behoudt het betrokken deelcijfer.

Eindscoreberekening

Zie rubriek 'toelichting bij de evaluatievormen'.

Om te slagen moet de student beide werkstukken ingediend hebben tegen de afgesproken datum.

Wanneer de student een van beide werkstukken niet indient, kan die niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer, indien dit hoger ligt dan 7/20, teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20).

Faciliteiten voor werkstudenten

Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid.

Beperkte mogelijkheid tot feedback per e-mail voor concrete vragen, of tijdens spreekuur.

Extra informatie:

De powerpoints en hand-outs op Ufora kunnen zelfstandig worden ingestudeerd. Het inoefenen van softwarepakketten kan niet via alternatieve feedback worden georganiseerd. De student kan zich wel behelpen met diverse video's die op het internet aanwezig zijn. Houd er rekening mee dat dit zonder hulp niet evident is. De student dient geregeld de aankondigingen op Ufora te volgen, onder meer om op de hoogte te zijn van de instructies omtrent de twee in te dienen werkstukken.

Addendum

A4TV